

Mediální komunikace soudce, státního zástupce, tiskového mluvčího

Mediální komunikace II.
prezentace justice pro veřejnost

Mediální obraz justice

- Češi netrpí nějakou posvátnou úctou k institucím, i pro naprosto běžného občana s naprosto průměrným vzděláním je osazenstvo úřadů i jiných organizací státní moci plně „blbců a hlupáků“.
- Že by soudci byli nezávislí na politické moci nebo na ekonomickém významu stran zúčastněných ve sporu, o tom by veřejnost zřejmě pochybovala. K čemuž jistě přispěly některé případy profesních selhání. V podstatě celkem pravidelně se opakující excesivní příběhy opilých soudců nejsou dobrá reklama, podobně jako případ soudce přistíženého při kapesní krádeži.

Luboš Smrčka

SLEDOVALI JSTE DALŠÍ EPIZODU Z PŮVODNÍHO ČESKÉHO SERIÁLU ZDIVOČELÁ JUSTICE.

Mediální obraz justice

Jak dalece odpovídá mediální obraz justice skutečnosti? Je justice opravdu:

- zkorumpovaná?
- pomalá, váhavá, nejednotná?
- neschopná, neprofesionální?
- zbabělá, bránící se často formalismem meritornímu rozhodnutí?
- dělá si „co chce“ bez ohledu na zákony?
- není nezávislá a je poplatná?

STEREOTYP	UKÁZKA KONKRÉTNÍHO TITULKU / PEREXU	ODKAZ
Soud osvobodil...	Kauza IBM: soud osvobodil Drábkova náměstka Šišku	http://zpravy.e15.cz/domaci/udalosti/kauza-ibm-soud-osvobodil-drabkova-namestka-sisku-1273501
Soud neprokázal...	Týrání dětí soud neprokázal: Rodiče jsou volní!	http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-udalosti/186765/tyrani-deti-soud-neprokazal-rodice-jsou-volni.html
Soudce porušuje zákon – a nic se neděje...	Soudce opisoval, řídil opilý, ale soudí dál	http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=1330
Soudy jsou příliš mírné...	Vítkovští žháří: Soud udělil příliš mírný trest	http://www.reflex.cz/diskuse/82131/6
Soudy jsou nespravedlivě přísné...	Bránil svůj majetek a za to u brněnského krajského soudu dostal šest let vězení!	http://www.blesk.cz/clanek/zpravy-krimi/128290/myslivec-branil-svuj-majetek-dostal-6-let-vezeni.html
Soudy jsou zbabělé...	Soudkyně v kauze Nagyová selhala, píšou zpravodajské servery	http://www.ceskenoviny.cz/zpravy/soudkyně-v-kauze-nagyova-selhala-pisou-zpravodajske-servery/1221777
Soudy jsou zkorumpované...	BIS: Soudci v Česku jsou zkorumpovaní a jdou na ruku podsvětí	http://www.novinky.cz/domaci/243911-bis-soudci-v-cesku-jsou-zkorumpovani-a-jdou-na-ruku-podsveti.html
Soudy nejsou nezávislé, jsou poplatné státu...	Stát ženě nedorovnal důchod, soud jí za to ještě pokutoval	http://domaci.eurozpravy.cz/duchody/46609-stat-zene-nedorovnal-duchod-soud-ji-za-to- jeste-pokutoval/

Roberts a Doob – výzkumná studie

- STEREOTYP: Nefunkční justice ukládající mírné tresty
- Zatímco 63 % respondentů, kteří měli k dispozici pouze mediální verzi řešeného případu, označili verdikt soudu za příliš mírný, jen 19 % respondentů ze skupiny mající k dispozici oficiální soudní spis zastávala shodný názor.
- Respondenti, kteří četli výhradně mediální verzi případu, současně vykazovali mnohem negativnější postoj vůči osobě soudce než respondenti druhé skupiny.

Mediální obraz justice

Když média hledají snadnou kořist, v justici se nezklamou. Když pod tímto pojmem shrneme všechny oblasti spravedlnosti, nejen soudy, ale i policii, státní zastupitelství, advokacii a vězeňství, najde se vždy nějaká katastrofální situace, o které je možné psát nebo vysílat.

Ale nedá se říci, že by mediální obraz neodpovídal obrazu skutečnému.

I když většina justičních orgánů pracuje dobře nebo alespoň jakž takž, jsou případy, jež dokážou všechno pozitivní hravě zbořit.

Radko Kubičko, komentátor ČRo

Mediální obraz justice

- „Mediální obraz justice a justice skutečná jsou dvě věci, které spolu vůbec nesouvisejí.
- **Mediální obraz justice je mnohem horší, než justice ve skutečnosti.**
- Justice funguje a soudí a zpracovává všechny věci, které má, jenom se jí nedaří o sobě vytvářet mediální obraz.

Daniela Kovářová, bývalá ředitelka Justiční akademie a v letech 2009–2010 ministryně spravedlnosti

Public Relations – vztahy s veřejností

Název je sám o sobě poněkud zavádějící - **nejde zde o vztahy jako takové, ale vždy o proces, vedoucí k jejich zlepšení.**

Nejčastěji používaná definice:

- "PR činnost je záměrné, plánované a dlouhodobé úsilí vytvářet a podporovat vzájemné pochopení a soulad mezi organizacemi a jejich veřejností"

Public Relations – vztahy s veřejností

- Soubor nástrojů, který slouží ke komunikaci instituce s médii a dalšími cílovými skupinami
- Forma komunikace, která zlepšuje image a reputaci instituce (rezortu)
- Přeměna negativních postojů na pozitivní nebo jejich vytvoření na základě znalosti vnějšího prostředí
- jedná se o funkci řízení, která hodnotí postoje veřejnosti a sjednocuje politiku organizace s veřejným zájmem.
- PR není izolovaným procesem, ale součástí strategie instituce (celého rezortu)

Public Relations – vztahy s veřejností

- Soubor nástrojů, který slouží ke komunikaci instituce s médii a dalšími cílovými skupinami
- Forma komunikace, která zlepšuje image a reputaci instituce (resortu)
- Přeměna negativních postojů na pozitivní nebo jejich vytvoření na základě znalosti vnějšího prostředí
- jedná se o funkci řízení, která hodnotí postoje veřejnosti a sjednocuje politiku organizace s veřejným zájmem.
- PR není izolovaným procesem, ale součástí strategie instituce (celého resortu)

Public Relations – vztahy s veřejností

- Soubor nástrojů, který slouží ke komunikaci instituce s médii a dalšími cílovými skupinami
- Forma komunikace, která zlepšuje image a reputaci instituce (resortu)
- Přeměna negativních postojů na pozitivní nebo jejich vytvoření na základě znalosti vnějšího prostředí
- jedná se o funkci řízení, která hodnotí postoje veřejnosti a sjednocuje politiku organizace s veřejným zájmem.
- PR není izolovaným procesem, ale součástí strategie instituce (celého resortu)

Public Relations – vztahy s veřejností

- Pojem *Public Relations* se objevil již v roce 1897 v USA, kdy začal být kladen velký důraz na komunikaci mezi organizací a zákazníky.
- Jedná se o **dlouhodobý cílevědomý proces**, který zahrnuje poskytování informací o firmě a produktech a získávání zpětné vazby od veřejnosti
- Nejdůležitějším aspektem PR je **obousměrnost komunikace**. V oblasti PR dělíme veřejnost na *vnitřní a vnější*. Vnitřní veřejnost můžeme chápat jako zaměstnance instituce a vnější veřejností se rozumí zbytek veřejnosti, tj. zákazníci, dodavatelé, investoři atd.

Public Relations – vztahy s veřejností

- Zatímco ve firemní komunikaci se o PR stará zvláštní oddělení firmy nebo jsou využívány nejrůznější komunikační agentury, v justici je to jinak:
- Až na řídké výjimky nejsou činnosti PR zadávány externím firmám
- za resort jako celek nejčastěji komunikují představitelé ministerstva spravedlnosti, buď sami, nebo prostřednictvím tiskového odboru

Public Relations – vztahy s veřejností

- Za soudy jako takové zpravidla komunikují předsedové či místopředsedové soudů
- Komunikace s médii centrálně není upravena
- Za státní zastupitelství jako celek zpravidla komunikují vedoucí státní zástupci
- Komunikace s médii je upravena (vzhledem k monokratickému řízení) pokynem obecné povahy NSZ

Dr. Paul Springer, někdejší soudce Vrchního soudu v Hammu a bývalý poradce v rámci twinnigového programu EU v Čechách

- „Komunikace je mnohastupňový proces, ve kterém dochází k předávání a filtrování informací. Nevidím problém v tom, když toto filtrování nastane už u soudu, a ne teprve v kanceláři žurnalisty
- Soudce nemá důvod obzvlášť zdůvodňovat mimo vlastní rozsudek své rozhodování. Není důvod pro to, aby se vedle toho ještě bavil s médii a reagoval na jejich otázky, které jsou navíc zcela jiné než otázky účastníků. Rozsudek má odpovídat na nastolené otázky účastníků a na jejich problémy, ne na problémy žurnalistů.

Opačné stanovisko ale zastávají představitelé Nejvyššího soudu ČR

Dlouholetý novinář Petr Tomíček řekl po svém nástupu do funkce mluvčího Nejvyššího soudu v Brně v srpnu 2015:

- Stejně, jako předseda NS Pavel Šámal chci, aby samotní soudci výsledky své práce častěji prezentovali na veřejnosti a sami nás všechny seznamovali s tím, jak a proč v daných věcech rozhodli.
- Proč chodit ke kovářčkoví, rozumějte mluvčímu, když můžete rovnou ke kováři...

Michal Ryška, soudce Krajského soudu v Brně

- Soudci musí být (při styku s novináři) opatrní zejména před vynesením rozsudku. Byl by naprostý exces, kdyby soudce na kameru prozrazoval, jak rozhodne, dříve, než rozhodne.
- Ovšem ve chvíli, kdy soud rozhodne, si myslím, že je dobře, aby byl soudce schopen a ochoten vystoupit před sdělovacími prostředky a prezentovat své rozhodnutí širší veřejnosti.
- Je to rozhodně lepší, než když si kryje tvář spisem a prchá před kamerami s tím, že vše podstatné bude obsaženo v písemném odůvodnění rozsudku.

Ideální soudce z hlediska novináře

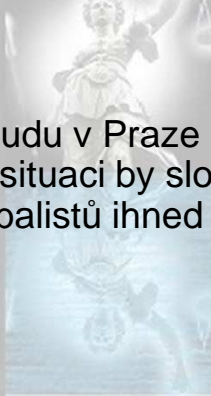
Představa novináře o ideálním soudci:

- Soudce po té, co skončí jednání a vynese rozsudek, vyjde z jednací síně, bude k dispozici novinářům a stručně, navíc pro média srozumitelným a pokud možno i atraktivním způsobem vysvětlí své rozhodnutí.

Ideální soudce z hlediska novináře

- ❖ Měl by být soudce po svém náročném výkonu při soudním jednání vystaven tlaku televizních kamer a novinářským otázkám?
- ❖ Předseda Městského soudu v Praze Libor Vávra suše konstatoval, že v takové situaci by slovní výkony soudců mohly připomínat rozhovory fotbalistů ihned po skončení náročného zápasu.

Dr. Paul Springer, někdejší soudce Vrchního soudu v Hammu a bývalý poradce v rámci twinnigového programu EU v Čechách

Tiskový mluvčí je i ochranná záležitost. To, že všichni kromě tiskových mluvčích mají zakázáno sdělovat informace, slouží k jejich ochraně.

Pokud se soudce nechce o případu bavit, nemusí. Je chráněn před nátlakem veřejnosti osobou tiskového mluvčího. Je sám pro sebe nezávislý. Ale pokud soudce chce mluvit, potom se souhlasem svého nadřízeného může.

Tiskový mluvčí je profesionál, kterému se nestane, že by utekl před kamerou. On se před ní vždy postaví a řekne: ano, můžete se mě zeptat. Když k tomuto případu nesmí nic říct, řekne například: informace vám dodám později. Nebo: To, co mělo být řečeno, bylo řečeno. A víc se od něj média nedozvědí. Například ředitelé podniků vědí, že tiskový mluvčí je jejich člověk, toho si vybrali a ten umí mediálně vystupovat. A velmi důležité je umět mediálně mlčet.

Rozdíly v komunikaci soudce, státního zástupce, tiskového mluvčího

Soudce

- Jako ústavní činitel je ve své komunikaci s médii vázán jen zákonem
- O věci, kterou rozhodoval, může informovat při respektování právních a etických omezení (presumpce nevinny, nepodjatost)

Státní zástupce

- Státní zástupce se v tom, jak, kdy a v jakém rozsahu o své věci informuje, se kromě zákonných a etických omezení musí řídit pravidly, plynoucími z pokynu obecné povahy NSZ
- Zvýšená opatrnost!

Tiskový mluvčí

- je **někdo, kdo za někoho mluví** – je zodpovědný za komunikaci mezi novináři (a jejich prostřednictvím i veřejností) a tím, za koho mluví.
- vůči novinářům (veřejnosti) tiskový mluvčí **není tím kdo má názor** nebo **sděluje vlastní stanovisko**, vždy pouze tlumočí to, co říká (chce říkat) ten, za koho mluví – ať už je to instituce jako taková nebo její představitel (předseda soudu, okresní/krajský atd. státní zástupce)
- Výše uvedené platí i tehdy, když se tiskový mluvčí podílel v rámci vnitřních procesů na formulaci stanoviska instituce nebo jejího představitele
- Obnáší to i to, že tiskový mluvčí může mít ve skutečnosti vlastní názor, radikálně odlišný od toho, který předkládá ve své roli. Je ale zásadně nepřijatelné, aby tiskový mluvčí aktivně vstupoval do komunikace se svými názory a jakkoliv je prezentoval či předkládal.
- Tiskový mluvčí přestává být sám sebou, musí dokázat zcela potlačit vlastní „já“, protože jeho osobnost nemá v institutu tiskového mluvčího místo.

Tiskový mluvčí

- Na některých stupních justice je zřízena funkce tiskového mluvčího.
- TM je osoba, která by měla mít odpovídající znalosti z oblasti novinářiny, komunikace, public relations.
- Úlohou tiskového mluvčího jsou nezřídka pověřování soudci či státní zástupci – pak pro ně přes jejich jinak výsadní postavení platí to, co bylo řečeno výše o tiskových mluvčích.
- Pro asistenty soudců či jiné pracovníky instituce, pověřené výkonem funkce TM, platí totéž.